

EEN WAARSCHIJNLIJKE HYBRIDE TUSSEN ROODHALSGANS *BRANTA RUFICOLLIS* EN BRANDGANS *BRANTA LEUCOPSIS*

A probable hybrid between Red-breasted Goose *Branta ruficollis* and Barnacle Goose *Branta leucopsis*

H. F. VAN DER LEE en G. L. OUWENEEL

Op 20 december 1975 omstreeks 11.30 uur ontdekte Ouweneel op de Scheelhoek op Goeree tussen een gezelschap van ca. 4500 Brandganzen *Branta leucopsis* een ogenschijnlijk egaal donker getinte gans met vuilwitte wangen. Hij attendeerde Schilperoord op de gans, maar omdat het gezelschap ca. 350 meter was verwijderd en de afwijkende gans zich centraal tussen de dicht op elkaar fouragerende Brandganzen ophield, kwam de vogel niet goed in het vizier. De gans had een *Branta*-achtige wijze van fourageren en met de 25× KOWA kon worden waargenomen, dat hij een geheel vuilzwart getint lichaam had met witte onderstaartdekveren en dat de vuilwitte wangen naar de nek toe allengs donkerder werden. Zonder op de hoogte te zijn van deze waarneming ontdekte Van der Lee op 27 december 1975 te ca. 15.15 uur op de Scheelhoek met de 25× telescoop (KOWA) tussen enkele honderden, op 3 à 400 meter afstand fouragerende Brandganzen, een grauww-zwarte *Branta*-achtige gans met opvallende witachtige zijkant van de kop, naar de oorstreek donkerder wordend en dáár met vaal roodbruine bijtint. Van de snavelwortel tot in de nek liep over de gehele bovenkop een vrij brede, donkere streep (cf. Brandgans: wit voorhoofd, fig. 1). De hals en borst waren vaal zwart (ong. als bij Brandgans), de buik en flanken echter zéér donker grijs, vrijwel egaal, met smalle, wat lichtere rand afgegrensd van de eveneens donkere rug, die vaag een aanduiding van lichtere dwarsbandering vertoonde, waarvan Van der Lee door de afstand de details niet kon overzien. Snavel, poten, grote slagpennen en staart zwart.

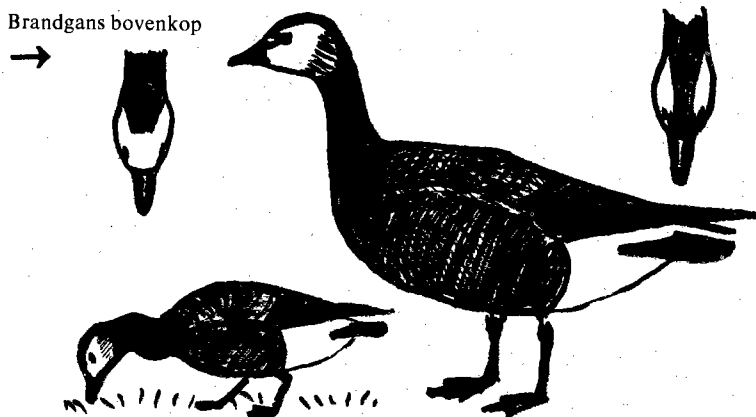

Fig. 1.

Verder op normale *Branta*-wijze helder witte anaalstreek en wit om de staart. Het gras pikken vond Van der Lee opvallend: in veel hoger tempo dan bij Brand- of Rotgans werd de kop op en neer bewogen.

Op 11 januari 1976 observeerde Ouweneel in het ca. 50 kilometer oostelijker gelegen Oude Land van Strijen in de Hoekse Waard een gans, die veel overeenkomst vertoonde met de door hem op 20 december 1975 waargenomen gans. De vogel bevond zich tussen een gemengd gezelschap Brandganzen en Kolganzen *Anser albifrons*, maar hij trok op met enkele Brandganzen. Ouweneel maakte de volgende aantekeningen: grootte als van Brandgans maar met een wat kortere en dikkere nek. Vuilwitte wangen met naar achteren een intenser wordend bruinig waas. „Plattere” en „hogere” kop alsmede kleinere snavel dan van Brandgans. Hals en voorborst roetkleurig bruinzwart, onderbuik wat lichter getint, rug weer wat donkerder. Onderling tintverschil tussen deze drie sectoren is waarneembaar. Anaalstreek wit, poten donkerder. Verder nergens wit. Vogel graast opvallend sneller dan de Brandgans. Ouweneel slaagde er in een serie foto's van de gans te maken (Fig. 2). Hoewel het theoretisch mogelijk blijft, dat het hier een andere vogel betrof, mag worden aangenomen, dat dit dezelfde gans was als van de Scheelhoek. Vooral op grond van de vorm van kop en nek, het kleine snaveltje, het duidelijk bruinige waas rond de oorstreek en het razend snelle grazen (Lebret 1970), won bij beide waarnemers de overtuiging veld, dat het hier ging om een hybride tussen Roodhalsgans *Branta ruficollis* en

Fig. 2.

Brandgans. Volgens Delacour (1954) en Uspenski (1965) raken de broedgebieden van beide soorten elkaar niet. Het feit echter, dat gedurende een aantal jaren reeds tussen de in het Hollands Diep-Haringvlietgebied overwinterende Brandganzen zich één, soms twee (zoals weer in 1975-1976) Roodhalsganzen ophouden, hield de mogelijkheid tot het verschijnen van een hybride open. Voors noch Ogilvie troffen in de literatuur gevallen van hybridisatie tussen Roodhalsgans en Brandgans aan, ook niet in gevangenschap (schr.med.). Bij de Roodhalsgans is alleen hybridisatie bekend met *Anser erythropus*, *Anser rossii* en *Branta canadensis minima*, bij de Brandgans echter met de meeste *Branta*- en *Anser*soorten.

SUMMARY

Among the flocks of wintering Barnacle Geese in the Hollands Diep-Haringvliet area, on some dates in winter 1975-1976 a goose was observed with the following characters: size as Barnacle Goose, but with a shorter and thicker neck, dirty-white cheeks with brownish colour round the earregion. Bill much smaller and head higher and flatter than Barnacle. Neck and fore-breast sooty brownblack, underbelly somewhat lighter coloured, back somewhat darker. Undertail-coverts white, legs dark. The bird grazed much quicker than the Barnacle. Probably it concerns a hybrid between the Barnacle Goose and the Red-breasted Goose. Every year there are one or two Red-breasted Geese among the flocks of wintering Barnacle Geese in the area. In literature no record was found of a hybrid between the two species, either in nature or in captivity.

LITERATUUR

- Delacour, J. 1954. The waterfowl of the world. Volume one. Londen.
Gray, A. P. 1958. Bird Hybrids.
Lebret, T. 1970. Grazende ganzen. De Levende Natuur 73: 11—13.
Uspenski, S. M. 1965. Die Wildgänse nordeurasiens. Wittenberg.

Adres: Burg. de Zeeuwstraat 10, Numansdorp. Kilstraat 22, Maasdam.